

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2014-4-28
Karar Sayısı : 14-37/715-320
Karar Tarihi : 01.10.2014

(Muafiyet)

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Kenan TÜRK, Dr. Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR,
Fevzi ÖZKAN, Doç. Dr. Tahir SARAÇ

B. RAPORTÖRLER: Sinan BOZKUŞ, İbrahim Ethem SEZER, Şevket GÜLTEKİN

C. BİLDİRİMDE

BULUNAN

: Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Birliği
Esentepe Mah. Büyükdere Cad. Bahar Sok. No:13 River Plaza Kat:18
Ofis No:48-49 34394 Şişli/İstanbul

- (1) **D. DOSYA KONUSU:** Finansal Kiralama Faktoring ve Finansman Şirketleri Birliği tarafından finansal kiralama, faktoring ve finansman şirketleri pazarındaki gelişmelerin takip edilmesi ve endüstri büyüklükleri hakkında bilgilerin oluşturulması amacıyla söz konusu pazara ilişkin olarak özellikle bilanço ve gelir tablosu gibi mali tablolarda yer alan verilerin belirli periyotlarla üyelerinden alınması ve geçmiş verisi olarak üyeleri ile paylaşılması işlemine menfi tespit belgesi verilmesi veya muafiyet tanınması talebi.
- (2) **E. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 23.05.2014 tarihinde giren başvuru üzerine düzenlenen 23.09.2014 tarih ve 2014-4-28/MM sayılı Muafiyet/Menfi Tespit Ön İnceleme raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (3) **F. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda;

- Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Birliği (FKB) tarafından paylaşılması planlanan bilgilerden, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) tarafından üçer aylık dilimlerle konsolide bir şekilde yayımlanan ve FKB tarafından da hem kamuya hem de üyelere aynı şekilde konsolide olarak açıklanacak olan verilerin rekabeti kısıtlayıcı etkide bulunma ihtimali olmadığından menfi tespit belgesi verilebileceği,

- Üyelere firma bazında açıklanacak olan verilerin paylaşılmasına ise, bu veriler rekabete duyarlı bilgiler içerdiğinden menfi tespit belgesi verilemeyeceği, bununla birlikte bahse konu uygulamanın 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 5. maddesinde belirtilen şartları karşılaması nedeniyle bireysel muafiyetten yararlanabileceği, ancak ilgili pazarlarda meydana gelecek değişimlerin Kurum tarafından da gözlenebilmesi amacıyla muafiyet süresinin üç yıl ile sınırlandırılmasının uygun olacağı

ifade edilmiştir.

G. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

G.1. İlgili Pazar

- (4) Dosya mevcudu bilgiler çerçevesinde, ilgili ürün pazarları "finansal kiralama hizmetleri", "faktoring hizmetleri" ve "finansman hizmetleri", ilgili coğrafi pazar ise "Türkiye" olarak belirlenmiştir.

G.2. Değerlendirme

G.2.1. Bildirime Konu Teşebbüs Birliği Uygulaması

14-37/715-320

- (5) Yapılan bildirimle ilişkin uygulama, FKB tarafından finansal kiralama, faktoring ve finansman şirketleri pazarındaki gelişmelerin takip edilmesi ve endüstri büyüklükleri hakkında bilgilerin oluşturulması amacıyla yöneliktir. Bu çerçevede, belirli periyotlarla üyelere alınacak olan, özellikle bilanço ve gelir tablosu gibi mali tablolarda yer alan veriler, geçmiş verisi olarak kamu nezdinde ve üyeler ile paylaşılacaktır.

G.2.2. Menfi Tespit Değerlendirmesi

- (6) 4054 sayılı Kanun'un 8. maddesi; *"İlgili teşebbüs veya teşebbüs birliklerinin başvurusu üzerine Kurul, elinde bulunan bilgiler çerçevesinde bir anlaşmanın, kararın, eylemin veya birleşme ve devralmanın bu Kanun'un 4, 6 ve 7 nci maddelerine aykırı olmadığını gösteren bir menfi tespit belgesi verebilir."* hükmünü amirdir. İşlemin niteliğinin Kanun'un 6 ve 7. maddeleri kapsamında olmaması nedeniyle, Kanun'un 4. maddesi kapsamında inceleme yapılmıştır.
- (7) FKB tarafından paylaşılması planlanan verileri üç kategoride değerlendirmek mümkündür. Bunlardan, BDDK tarafından da yayımlanan 1. tip bilgi paylaşımı başlığı altındaki veriler, hem kamuya hem de üyelerle paylaşılacaktır. Söz konusu verilerin, BDDK ile aynı şekilde konsolide bir şekilde üçer aylık dilimlerle yayımlanacak olması dikkate alınarak, işleme menfi tespit belgesi verilmesinin uygun olacağı sonucuna ulaşılmıştır.
- (8) Öte yandan, BDDK tarafından yayınlanmayan 2 ve 3. tip bilgi paylaşımları aşağıdaki özellikleri taşımaktadır:
- Söz konusu bilgiler rakip teşebbüsler arasında paylaşılmakta ve herhangi bir kamu kurumu tarafından yayınlanmamaktadır,
 - Bilgi paylaşımı tek taraflı olmaktan ziyade karşılıklı olarak paylaşılmaktadır,
 - Bilgi paylaşımı hem konsolide hem de bireysel nitelikte olup, sektörel verilerin yanında ayrı ayrı her FKB üyesi bazında veriler üyeler ile paylaşılmaktadır,
 - Bilgi değişimi üçer aylık periyotlarla ve 45 günlük gecikme ile paylaşılacak olup, söz konusu bilgi değişimi geleceğe dönük bilgileri kapsamamaktadır,
 - Bilgi paylaşımının kapsamı FKB'ye üyelik zorunlu olduğu için tüm ilgili pazarı kapsamakta, ayrıca, bilgi paylaşımı kamuya açık bir şekilde yapılmaktadır.
- (9) Bu aşamada, yukarıda belirtilen özelliklere sahip 2 ve 3. tip bilgi paylaşımlarının içeriklerinin rekabete duyarlı (stratejik) olup olmadığı hususu önem kazanmaktadır.
- (10) Bu açıdan bakıldığında, 2. tip bilgi paylaşımının;
- Yurt dışı şubeler de dahil olmak üzere finansal kiralama şirketlerinin, katılım bankalarının ve kalkınma ve yatırım bankalarının finansal kiralama alacaklarının, faktoring şirketlerinin ise faktoring alacaklarının sektörel dağılımını (Sektörel Dağılım Tablosu),
 - İlgili dönemde temlik alınan yurt içi ve yurt dışı alacakların toplam tutarını (Faktoringte Temlik Alınan Alacaklar),
 - İlgili dönemde yapılan finansal kiralama işlemlerinin mal bazında dağılımını (Yeni Yapılan Finansal Kiralama İşlemleri);
3. tip bilgi paylaşımının ise;
- FKB'ye üye kuruluşların; müşteri sayısı, sözleşme sayısı, toplam sözleşme tutarı bilgilerini (Muhtelif bilgiler tablosu),
 - Finansal kiralama şirketleri tarafından sağlanan ve bilançoda takipteki alacaklar da dâhil olmak üzere kiralama alacakları adı altında izlenen finansmanını (il, bölge, sektör ve mal

14-37/715-320

grubu bazında ayırım gözetilerek bilgi formu doldurulacaktır.) (Finansal kiralama, Faktoring ve Finansman alacakları),

- İlgili dönemde yeni açılan finansman kredileri ve sayısını (tutar ve adet olarak yeni açılan finansman kredileri)

içerdiği anlaşılmıştır.

- (11) Görüldüğü üzere, FKB tarafından tasarlanan 2 ve 3. tip bilgi değişiminin içerdiği bilgilerin çoğu rekabete duyarlı bilgi niteliğindedir. Ayrıca söz konusu bilgi değişimlerinin bireysel bazda paylaşımları içerdiği de göz önüne alındığında, teşebbüslerin birbirlerinin faaliyetlerini ayrıntılı olarak gözetleyebileceği bir bilgi paylaşım sisteminin kurulacağı anlaşılmaktadır. Bu tür veriler, rakipler arasında koordinasyona yol açarak rekabeti kısıtlayıcı etkide bulunabilirler. Bu nedenle, 2 ve 3. tip bilgi değişimi başlığı altında bulunan ve çoğunluğu itibarıyla rekabete duyarlı bilgileri içeren verilerin üye bazında paylaşılmasına, 4054 sayılı Kanunun 8. maddesi bağlamında menfi tespit belgesi verilemeyeceği sonucuna ulaşılmıştır.

G.2.3. Muafiyet Değerlendirmesi

- (12) FKB tarafından tasarlanan bilgi değişimi sistemi amaç bakımından 4054 sayılı Kanunun 4. maddesini ihlal etmese de bu sistemin etkileri, yukarıda değinildiği üzere, ihlal potansiyeline sahiptir. Bu nedenle söz konusu bilgi paylaşımları mezkur Kanun'un 5. maddesinde öngörülmüş olan dört şart bakımından incelenmiştir.

- Malların Üretim veya Dağıtımını ile Hizmetlerin Sunulmasında Yeni Gelişme ve İyileşmelerin ya da Ekonomik veya Teknik Gelişmenin Sağlanması

- (13) Dosya içeriği bilgilerden, paylaşıma açılacak veriler esas alınarak yapılması planlanan pazar analizlerinin, ilgili pazarlarda faaliyet gösteren teşebbüslerin; pazarın büyüklüğü, bu pazardaki konumları, rakiplerin mevcut pozisyonu gibi hususlarda bilgi sahibi olmasını sağlayarak, pazarda kendilerini daha doğru konumlandırmalarına ve daha rasyonel karar almalarına imkân sağlayacağı anlaşılmaktadır. Böylelikle teşebbüsler, hangi pazarlarda ne tür finansman kaynaklarına ihtiyaç duyulduğu, hangi sektörlerde ne tür ekipmanların kiralandığı gibi hususlarda ayrıntılı veriye sahip olacaklar ve daha doğru kararlar alabileceklerdir. Bu durum sayesinde ise, ilgili pazarda daha etkin bir rekabet tesis edilebilecek ve hizmetlerin sunumunda iyileşme ve gelişme gerçekleşebilecektir. Bunun yanında, ilgili pazarın büyüklüğü, arz ve talep yapısı gibi verilerin bilinmesiyle pazara girişlerin önü açılacaktır. Çünkü pazara girmek isteyen teşebbüsler pazarla ilgili hazır bilgiler edinebilecek ve risklerini en aza indirerek pazarda gelişebilecektir. Diğer taraftan teşebbüsler, sektörel bazda yaşanabilecek kriz ya da büyüme imkânları gibi bilgilere sahip olabilecekler ve kararlarını bu verilerin doğrultusunda daha sağlıklı bir biçimde verebileceklerdir. Başka bir deyişle, FKB'ye üye teşebbüsler, piyasa araştırması yapmanın uzun ve maliyetli olduğu ilgili sektör bakımından, önemli bir kaynak israfının da önüne geçerek maliyet avantajı sağlayacaklardır. Sonuç olarak, dosya konusu bilgi paylaşımları ile ilgili pazarda daha etkin bir rekabetin tesis edilebileceği ve bunun ilgili pazarlardaki hizmetlerin sunumunda gelişme ve iyileşme sağlayabileceği değerlendirilmektedir.

- Tüketicinin Yarar Sağlanması

- (14) Yukarıda belirtildiği üzere başvuru konusu bilgilerin ve bu bilgilere dayanılarak yapılacak olan pazar analizleri, teşebbüslerin kararlarını daha rasyonel bir biçimde almalarına imkân verecek ve pazardaki rekabet düzeyinde artışa neden olacaktır. Sözü edilen artış ise tüketicilerin talep ettiği ürünlerin/hizmetlerin sunumunda ve kalitesinde artışa ve bu ürünlerin maliyetlerinin azaltılması yönünde teşebbüsler üzerinde bir baskıya yol açacaktır. Söz konusu baskı ise

14-37/715-320

tüketicilere fiyat düşüşü olarak yansıyabilecektir. Ayrıca rekabet seviyesindeki artış, tüketiciler açısından ürün çeşitliliğini artırarak tercih özgürlüğünü de olumlu yönde etkileyecek; böylelikle, tüketici bu bilgi paylaşımından yarar sağlayacaktır.

- İlgili Piyasanın Önemli Bir Bölümünde Rekabetin Ortadan Kalkmaması

- (15) FKB üç farklı pazarda faaliyet gösteren teşebbüsler arasında gerçekleşecek bilgi paylaşımına dönük olarak menfi tespit/muafiyet başvurusunda bulunmuştur.
- (16) Finansal kiralama, faktoring ve finansman şirketleri 5411 sayılı Kanun uyarınca BDDK gözetiminde faaliyet göstermektedirler. Bu bağlamda bahse konu teşebbüsler kuruluş ve faaliyet izinlerinin verilmesi gibi hususlarda söz konusu idarenin düzenlemelerine tabidirler. Bu durumun, ilgili pazara girişi tamamen ortadan kaldırmayacağı, ancak belli yükümlülüklerle uyma zorunluluğu ve faaliyet göstermenin izne tabi tutulması nedeniyle pazara girişleri geciktirebileceği değerlendirilmektedir. Bununla birlikte, dosya mevcudu bilgilere göre, her üç pazar bakımından da mevcut oyuncu sayısı ve bunların pazar payları dikkate alındığında yoğunlaşma seviyesi orta seviyede, oyuncu sayısı ise çoktur.
- (17) Buna göre, en fazla teşebbüs sayısı faktoring sektöründe yer alırken, yoğunlaşma seviyesi de diğerlerine oranla daha düşük bir noktadadır. Öte yandan teşebbüslerin önemli bir kısmı bankacılık alanında faaliyet gösteren gruplara ait şirketlerden oluşmaktadır. Dolayısıyla pazarın %40'ını oluşturan en büyük dört firma dışında da mali gücü yüksek olan ve önemli sayılabilecek oyuncular bulunmaktadır. Benzer bir durum finansal kiralama sektörü için de söz konusudur. Her ne kadar oyuncu sayısı faktoring sektöründen daha az ve yoğunlaşma seviyesi yüksek olsa da, sektörde bankacılık alanında faaliyet gösteren teşebbüslerin iştiraki olan çok sayıda oyuncu yer almakta ve büyüme potansiyeli bulunmaktadır. Finansman sektörü ise görece yoğunlaşma oranı en yüksek ve teşebbüs sayısı en az olan sektör olarak dikkat çekmektedir. Ancak, finansman sektörü diğerlerinden farklı olarak belli alanlarda uzmanlaşmış yahut yalnızca belli sektörlerde finansman sağlayan ve bu anlamda birbiri ile doğrudan bir rekabet içinde bulunmayan teşebbüslerden oluşmaktadır. Örneğin, en fazla pazar payına sahip VW Doğu Finansman A.Ş. ve Mercedes Benz Finansman Türk A.Ş. unvanlı kuruluşlar yalnızca otomotiv alanında ve yalnızca ilgili markalara ait araçların satın alınması durumunda finansman ihtiyacını karşılamaktadır. Dolayısıyla bu teşebbüslerin pazar paylarının yüksek olmasının başlıca nedeni, satılan araçların değerlerinin ve adetlerinin fazla olmasına bağlı olarak finansman ihtiyacının da çok olması ile açıklanabilecektir. Bunların dışında konut finansmanı gibi otomotiv dışı alanlarda uzmanlaşan finansman şirketleri ile Koç Finansman A.Ş. gibi tüm sektörlerde dönük finansman sağlayan teşebbüsler de bulunmaktadır. Diğer taraftan finansman şirketleri dışında mevduat bankalarının sunduğu tüketici kredileri, araç kredileri ve mortgage kredileri de aynı müşteri kitlesine hitap etmesi nedeniyle pazarda değerlendirilebilecek finansman kaynaklarıdır. Bu durumda, yaklaşık 25 adet mevduat bankasının da aktif olduğu bir pazar yapısında, finansman şirketlerinin önemli bir pazar gücünün bulunduğu söylemek mümkün olmayacaktır.
- (18) Hakim durumda bir firmanın bulunmadığı ilgili pazarlarda, görece fazla sayıda oyuncunun bulunması sebebiyle, FKB tarafından öngörülen bilgi paylaşım modelinin, rekabeti tamamen ortadan kaldırmayacağı ifade edilebilir. Bununla birlikte, paylaşılması planlanan veriler arasında bulunan "Finansal kiralama/Faktoring/Finansman alacakları" verisi kapsamında her bir üye kuruluş için il, bölge, taraf, sektör ve işleme konu mal grubu bazında bilgi toplanacaktır. İlgili pazarlarda faaliyet gösteren bütün teşebbüslerin daha önce belirtilen yasal zorunluluk sebebiyle, FKB'ye üye olduğu hususu da dikkate alındığında, tüm sektörü kapsayacak bu tür bir paylaşımın üye bazında yapılması durumunda, teşebbüslerin birbirlerinin faaliyetlerini gözetleme ve rekabeti kısıtlayıcı bir koordinasyona yol açma ihtimali

14-37/715-320

bulunmaktadır. Ancak 18.09.2014 tarihinde Kurumumuz kayıtlarına giren konu hakkındaki yazı ile bildirim sahipleri; il, sektör, mal grubu bazında toplanacak verilerin üye bazında değil "konsolide" bir şekilde gerçekleşeceğini ifade etmişlerdir. Dolayısıyla, bu koşullarda FKB tarafından uygulamaya konulacak bilgi paylaşım sisteminin pazardaki rekabeti tamamen ortadan kaldıracak nitelikte olmadığı anlaşılmaktadır.

- Rekabetin Zorunlu Olandan Fazla Sınırlanmaması

- (19) Dosyada yer alan bilgilere göre, 2 ve 3. tip bilgi paylaşımı başlığı altında bulunan veriler FKB üyesi kuruluşlara üçer aylık dönemlerde ve firma bazında iletilecektir. Bu verilerden bir kısmı hem toplu olarak hem de üye bazında paylaşılacak, bazıları ise yalnızca toplulaştırılmış şekilde paylaşılacaktır. Genel olarak toplulaştırılmış verilerin paylaşılmasının pazardaki rekabeti zorunlu olandan fazla sınırlamayacağı ifade edilebilir. Ancak üye bazında yapılan paylaşımlar, bilginin niteliğine göre pazardaki rekabeti zorunlu olandan fazla sınırlamaya imkan verecek düzeyde olabilir. Bu çerçevede, üye bazında paylaşılması planlanan verilerin niteliği önem taşımaktadır.
- (20) FKB tarafından iletilen bilgilerden, üye bazında paylaşılması planlanan verilerin genel olarak bilanço, gelir tablosu ve bu tablolardan elde edilen veriler gibi, üye kuruluşların Türkiye çapında yaptığı işlemlere ilişkin olduğu görülmektedir. Bunun yanında yine sektörel dağılım tablosu, temlik alınan alacaklar ve yeni açılan finansman kredileri ile yeni yapılan finansal kiralama işlemleri de aynı şekilde gerçekleşecektir. Ancak, "Finansal kiralama/Faktoring/Finansman alacakları" verileri için oldukça ayrıntılı bilgiler talep edilmektedir. Bu kapsamda her bir üyenin, hangi ilde, hangi sektörde, hangi mal grubunda, hangi para birimi ile işlem yaptığı bilgisi üyelere toplanacaktır. Bununla birlikte daha önce de belirtildiği üzere, FKB bu bilgilerin yalnızca konsolide olarak üyelere paylaşılacağını ifade etmektedir.
- (21) Dolayısıyla, FKB tarafından toplanan verilerin üye bazında paylaşılmasının -il, müşteri grubu, sektör ve işleme konu mal grubu esas alınarak toplanacak verilerin firma bazında paylaşılmaması şartı ile- 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinin (d) bendinde belirtilen koşulu sağlayacağı değerlendirilmektedir.
- (22) Muafiyetin süresinin ise, pazar yapısında meydana gelecek değişmelerin -yukarıda yer verilen değerlendirmeleri etkileyebilecek olması nedeniyle- Kurumumuz tarafından gözlenebilmesini teminen üç yıl ile sınırlandırılmasının uygun olacağı kanaatine varılmıştır.

H. SONUÇ

- (23) Düzenlenen Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre,
- 1- Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Birliği tarafından paylaşılması planlanan bilgilerden BDDK tarafından üçer aylık dilimlerle konsolide bir şekilde yayımlanan ve Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Birliği tarafından da hem kamuya hem de üyelere aynı şekilde konsolide olarak açıklanacak olan verilerin paylaşılması işlemine, rekabeti kısıtlayıcı etkide bulunma ihtimali olmadığından, 4054 sayılı Kanun'un 8. maddesi çerçevesinde menfi tespit belgesi verilmesine,
- 2- Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Birliği tarafından üyelere firma bazında açıklanacak olan verilerin paylaşılması işlemine ise,
- a) rekabete duyarlı bilgiler içermesi nedeniyle 4054 sayılı Kanun'un 8. maddesi çerçevesinde menfi tespit belgesi verilemeyeceğine,

14-37/715-320

b) bununla birlikte aynı Kanun'un 5. maddesinde belirtilen koşulları karşılması nedeniyle bireysel muafiyet tanınmasına,

c) ancak ilgili pazarlarda meydana gelecek değişimlerin Rekabet Kurumu tarafından da gözlenebilmesi amacıyla muafiyet süresinin üç yıl ile sınırlandırılmasına

OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.